

روزنامه جوان | شماره ۶۵۱۱

■ **صغری خیل فرهنگ**

یکی از دستاوردهای ارزشمند انقلاب اسلامی، توجه به افسشار مختلف جامعه بود و عشایر یا ارادتی که به امام راحل(ره) و اعتقادی که به نظام و کشور داشتند، با نثار خون ۱۱هزار شهید، دین خود را به اسلام و انقلاب ادا کردند. عشایر ذخایر ارزشمند کشور هستند و حضرت امام خمینی(ره) همواره در منظومه فکری خود، جایگاه ویژه‌ای برای روستاییان و عشایر قائل بود. اولین مواجهه و درگیری با افسشارلگران یعنی روزهای اولیه جنگ را عشایر غیور کشورمان رقم زدند و تا پایان جنگ نیز ایستادگی کردند. عشایر امروز هم با تمام توان در خط مقدم اجرای منویات رهبری هستند و در مسیر ولایت گام برمی‌دارند. این حضور، زمینه نقش آفرینی پررنگ‌تر عشایر را در عرصه‌های مختلف فراهم می‌کند. به مناسبت برگزاری کنگره ۱۱هزار شهید عشایر کشور که روز ۲۹ خرداد ماه تا۳۱خردادماه سال ۱۴۰۱ در شهر کرد برگزار شد، با رئیس بسیج عشایر کشور به گفت‌وگو نشستیم تا از نقش عشایر در زمینه‌های مختلف اعم از تأمین امنیت غذایی، امنیت مرزها، صنایع دستی و میراث فرهنگی کشور و انتظارات آنان از مسئولان کشور بگوید.

■ ■ ■

عشایر در دوران جنگ به روایت آمار و به روایت اخبار، در خشنده‌گی خالصانه‌ای داشتند. این مهم را چقدر توانسته‌ایم تبیین و تبلیغ کنیم؟
من صحبتم را با فرمایش حضرت آقا شروع می‌کنم که فرمودند: «عشایر در جنگ خوب امتحانی دادند. من عشایر را در میدان جنگ دیدم که چطور با ایمان و با شور و شوق به طرف صحنه جنگ آمدند و امتحان‌های خوبی دادند، شهدای زیادی هم دارند.»

برای پاسخ به سؤال‌تان باید کمی به گذشته برگردیم، به تاریخ عشایر قبل از انقلاب و لیبکی که به نهضت حضرت امام(ره) دادند و همراهی که با امام داشتند. همه سرنان بزرگان طوایف و عشایر اقوام کشور از همان سال‌های ابتدایی نهضت حضرت امام(ره) با ایشان همراه شدند، به گونه‌ای که از سال ۱۳۴۳ ما در خیلی از مناطق عشایری کشورمان از جمله استان فارس درگیری‌های شایر با رژیم پهلوی را داشتیم. مصداق آن در استان فارس بود که شهید باختر بگلری به عنوان اولین شهید زن جامعه عشایری در حمایت از نهضت امام (ره) به شهادت رسید.

بعد از آن هم عشایر نقش بسزایی در پیروزی انقلاب و تثبیت آن داشتند. آنها انقلاب را همراهی کردند و اگر در گوشه و کنار کشور بعضاً اتفاقاتی می‌افتاد، این عشایر بودند که به همراه سرن و ایل و تبار خود حضور پیدا می‌کردند و همه بسیج می‌شدند و با معاندان و گروهک‌ها مقابله می‌کردند. امام خالصانه‌ای در این باره فرمودند: «عشایر ما – در هر نقطه‌ای که هستند – پاسدار ملیت، پاسدار دین، طرفدار روحانیون و علاقمند به مبانی اسلامی و سنت‌های بومی این کشور بودند. ملیت ما – که به فضل پروردگار با عنصر دین و اعتقاد به خدا آمیخته شده است- در همه دوران‌ها و به کمک سنت‌هایی که بیش از همه در میان اقوام و عشایر گوناگون نفوذ و رسوخ داشته، باقی مانده است، به خصوص این عشایری که در مناطق مرکزی کشور هستند – منطقه فارس، منطقه اصفهان – ولایتمدارند و در طول این زمان‌ها پاسدار تفکر اسلامی و تفکر وابسته به اهل‌بیت(ع) بودند، لذا در هر دوره‌ای از دوره‌های طاغوت که میان روحانیت و علما و دستگاہ‌های استکباری و استبدادی برخورد و اصطکاک‌ی پیش آمده است، عشایر به عنوان نیروهایی برای روحانیت، در مقابل قدرتهای مستبد و زورگو ایستاده‌اند و همین استان فارس، عشایر در مقابل سلطه انگلیس ایستادند و با انگلیس مبارزه کردند، در مقابل سلطه استبدادی پادشاهان دوران طاغوت- در دوران قاجاریه و در حول و حوش نهضت روحانی بزرگ، مرحوم آیت‌الله سیدعبالاحسین لاری – ایستادگی کردند، بعد از آن در دوران رضاخان و بعد هم در دوران نهضت روحانیت، عشایر غیرت عشایری خود و اعتقاد عمیق خود به دین را نشان دادند. این را حفظ کنید.»

نقش عشایر در دفاع مقدس بر همگان عیان و روشن است. عشایر عزیز ما جزو اولین کسانی بودند که به جهت عرق مذهبی و ارادتی که به علما و اسلام داشتند و سکونت در قلمرو مزی کشور و روحیه وطن دوستی در دفاع مقدس حضور پیدا کردند.

عشایر تا قبل از اینکه یگان‌های نظامی، دفاعی و امنیتی بتوانند خودشان را بازسازی و تجهیز و در مرزهای کشور حضور پیدا کنند، در مقابل رژیم بعثی عراق ایستادند، مثلاً می‌توانیم به استان‌های ایلام و خوزستان اشاره کنیم. مورد دیگر بحث مسلح کردن عشایر بود که همان ابتدای دوران دفاع مقدس حضرت امام(ره) تحت عنوان بسیج عشایری به آن توصیه کردند. ما مورثی این نیروها تأمین مناطق عقب و حفظ خطوط مواصلاتی، اجرای عملیات چریکی و شرکت در عملیات آفندی و پدافندی در جوار یگان‌های ارتش و سپاه بود.

مورد دیگری که بسیاری قابل اهمیت است، نقش عملیاتی نیروهای «همچین» عشایری در نخستین سال دوران دفاع مقدس است. همچن مخفف «گروه رزمی مشترک جنگ‌های نامنظم» است که بیشتر در مناطق غربی کشور بود. هر زمان که شرایط اضطراری پیش می‌آمد، فرماندهان پیش نهاد می‌کردند عشایر ورود پیدا کنند.

عشایر از نظر شجاعت، شهامت و شناختی که از منطقه

داشتند، به راحتی می‌توانستند اطلاعات مورد نیاز را نفوذ

به خطوط دشمن جمع‌آوری کنند.

عشایر می‌دانستند و هر جای تاریخ دفاع مقدس را نگاه کنید، عشایر یا حضور در خطوط دفاع مقدس، از جان و مال‌شان دریغ نکردند. بزرگان عشایر از همان دوران قسم یاد کردند که در همه صحنه‌های مهم و حساس کشور همه را با افراد ایل و تبار و فرزندان خود حضور پیدا کنند؛ مردان دلیر و غیوری که با کمک‌های مادی و معنوی خودشان توانستند مؤثر باشند.

نقش رزمندگان عشایر را باید از لحاظ روحی و روانی هم مورد توجه قرار داد. در مواقعی حضور عشایر در بحبوحه عملیات و در تنگنای سخت میدان نبرد باعث تجدید

روحیه رزمندگان می‌شد.

گفت‌وگو

سرویس سیاسی ۸۸۶۹۸۴۳

گفت‌وگوی «جوان» با احمد سعیدی، رئیس سازمان بسیج عشایر کشور

دستگاه‌های فرهنگی، آموزشی و توسعه زیر ساخت‌ها عشایر را به حال خودرها کرده‌اند

محتوای درسی فرزندان عشایر باید متناسب با آداب و سنن آنان باشد. در زیرساخت‌ها عقب‌ماندگی داریم

در فرهنگ دستگاه‌ها گاهی اصلاّحضوری در جامعه عشایر ندارند!

دام سبک کشور را عشایر تأمین می‌کنند. از دیگر نقش‌های عشایر در تأمین مواد غذایی، فرآورده‌های لبنیاتی است. همچنین عشایر نقش مستقیم و غیرمستقیمی در زمینه اشتغال آفرینی دارند. ۳۵درصد از صنایع دستی کشور که نشان از هویت و فرهنگ کشور ما دارد، امروز توسط عشایر و

اسلامی در عشایر، مثل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌های علمیه و همه دستگاه‌هایی که متولی فرهنگ هستند، در این راستا وارد عمل شوند. مجموعه‌های خصوصی، دولتی و همه انهایی که نسبت به فرهنگ اسلامی-ایرانی دغدغه‌مند و دلسوز هستند، باید نقش

خود را در مناطق عشایر نشین ایفا کنند. اما حضورشان بسیار کم‌رنگ است و حتی گاهی اصلاّحضوری ندارند.اولین مشکل ما این است که باید باشند و فرهنگ و لایتمداری و کار و تلاش و استکبارستیزی و فرهنگ ایثار و شهامت و شجاعت‌طلبی را در عشایر تقویت کنند که متأسفانه حضور ندارند؛ لکنه بعدی وضعیت آموزش فرزندان عشایر است که به اعتقاد من با عاقلات آموزشی مورد مطالبه رهبر معظم انقلاب فرسنگ‌ها فاصله دارد. هم از حیث مکان (سیاه‌چادر یا ساختمان) و هم از حیث امکانات مورد نیاز محل آموزش نظیر سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی، آب شرب و حتی از لحاظ معلم که دارای تجربه باشند.

ما بر این باور هستیم که باید محتوای درسی فرزندان عشایر

متناسب با سبک آداب و سنن عشایر باشد. ما از حیث توسعه زیرساخت‌های انسانی در جامعه عشایر نسبت به جامعه روستایی و شهری عقب‌ماندگی بسیاری داریم. خشکسالی چندسال اخیر هم مزید بر علت شده است و عشایر عزیز ما رنج می‌برند، رفیع این مشکلات نیاز به تلاش بیشتری دارد. مسئولان ما در مجلس انقلابی و دولت مردمی آقای رئیسی تلاش کنند این مشکلات حل شود یا حتی الامکان اوضاع بهتر شود، البته آقای رئیسی چندین مرتبه در سفرهای استانی، در اولین اقدام به سیاه‌چادرهای عشایر رفتند که این نشان از اهمیت و تأکید و اولویتی است که دولت نسبت به این موضوع دارد.

از دیگر مشکلاتی که عشایر دارند، معضل تأمین نهاده‌های دامی یا گراتی و کمبود نهاده‌های دامی در مناطق عشایری برای دامداران است. متأسفانه عشایر ما دام‌های شان را با نازل‌ترین قیمت می‌فروشند و چوب‌حراج به دارایی‌های شان می‌زنند. این مدل فروش دام که عمدتاً هم دام‌های مولد هستند، می‌تواند آینده امنیت غذایی ما را به خطر بیندازد. دولت می‌تواند در عرضه و خرید تضمینی دام به عشایر کمک کند.

در مجموع می‌خواهم عرض کنم به رغم همه ظرفیت‌ها که در جامعه وجود دارد، هم در تأمین امنیت غذایی، هم در تأمین امنیت پایدار مرزها و هم در پدافند غیر عامل و هم در صنایع دستی و میراث‌داری از فرهنگ اصیل اسلامی-ایرانی و هم در اشتغال‌زایی که عشایر به طور مستقیم و غیرمستقیم نقش ایفا می‌کنند، نیاز به حمایت بیشتری از سوی مسئولان مان در سازمان‌های مرتبط با جامعه عشایر وجود دارد.

خدمات رسانی یکی دیگر از رویکردهای برگزاری کنگره شهدای ۱۱هزار شهید جامعه عشایری است. چه خدماتی در راستای کمک‌های مؤمنانه انجام شده است؟

رویکرد دوم کنگره، خدمات سسانی و محرومیت‌زدایی و کمک‌های مؤمنانه بود. اعضای ستادهای کنگره شهدا در سنوات گذشته با بررسی‌هایی که انجام دادند به این نتیجه رسیدند که علاوه بر رویکرد فرهنگی که مورد توجه رهبری است، باید در جهت مطاع امر حضرت آقا نهضت مساوات و همدلی و کمک‌های مؤمنانه را به نیت شهدا در جامعه عشایری راه‌اندازی کرد. جامعه عشایری کشور همان‌گونه که در دفاع مقدس از جان و مال‌شان گذشتند، امروز هم در راستای محرومیت‌زدایی از هیچ بذل و بخششی دریغ نکرده‌اند. بسیج عشایری بیش از ده‌ها هزار خدمت در قالب بسته‌های بهداشتی، معیشتی، کیفی و لوازم تحریر، پوشاک، کفش، جهیزیه و لوازم منزل توزیع کرده است. جامعه عشایری در پوشش نذر قربانی که به همت سازمان بسیج عشایری برگزار شد، با اهدای بیش از ۲۲ هزار رأس دام سبک و سنگین شرکت کردند که در میان خانواده‌های نیازمند ی بی‌بضاعت عشایر توزیع شد.

همچنین در راستای کمک‌های مؤمنانه بیش از ۳۰۴ هزار بسته معیشتی و غذایی در جامعه عشایری توزیع کردیم و

قریب ۴هزار جهیزیه به زوج‌های جوان جامعه عشایری که در شرف ازدواج بودند، تحویل شد.

در بحث‌های درمانی هم بسیجیان عشایری در قالب گروه‌های جهادی و تخصصی در مناطق عشایری حضور پیدا و در بحث درمان و بهداشت عشایر اقدامات خوبی را ارائه می‌کنند. خدمات تخصصی پزشکی و پیراپزشکی نیز در راستای استقبال از این کنگره در مناطق عشایری کشور به صورت رایگان ارائه شده است. علاوه بر این گروه‌های جهادی واکسیناسیون و درمان دام‌های عشایر را در دستور کار خود قرار دادند. در هفته درختکاری بسیج عشایر با مشارکتی که با سازمان‌های مرتبط داشت، بیش از ۱۸۳ هزار اصله درخت

د

باید محتوای درسی فرزندان عشایر متناسب با سبک آداب و سنن عشایر باشد. ما از حیث توسعه زیرساخت‌های انسانی در جامعه عشایر نسبت به جامعه روستایی و شهری عقب‌ماندگی بسیاری داریم. خشکسالی چندسال اخیر هم مزید بر علت شده است و عشایر عزیز ما رنج می‌برند

در مناطق عشایری کاشتند. جهادگران بسیج عشایر امروز با راه‌اندازی بیش از هزار و ۲۷۰ گروه تخصصی و جهادی در مناطق عشایر نشین خدمت‌رسانی و محرومیت‌زدایی می‌کنند.

این عزیزان جهادی در رده‌های مقاومت بسیج عشایری با احیای قنوت و چشمه‌ها، آبرسانی سیار به وسپسلیه ماشین‌های سیار و تانکردار که توسط خیرین و سازمان‌ها تهیه شده بود، در رفع کم‌آبی به عشایر وارد عمل شده‌اند. همین‌طور بسیج عشایری در بحث ساخت، تعمیر مساجد و حسینیه و خانه محرومان و حمام‌های ثابت و سیار و سرویس‌های بهداشتی و حمام‌های ضد کتنه توانست در کنار جامعه عشایری باشد و از ظرفیت‌هایی که داشت در این عرصه کمک کند.

تقویت وحدت اقوام و مذاهب را که رویکرد سوم این کنگره است چگونه در میان عشایر هدایت می‌کنید؟

تقویت اقوام و مذاهب از همان ابتدای انقلاب تا به امروز مورد تأکید امامین انقلاب بود. حضرت امام رمز پیروزی انقلاب را وحدت بیان می‌کنند. دشمنان نظام همیشه به دنبال این بوده‌اند که از هر فرصت و روزنه و شکافی بین ایلات و مذاهب سواستفاده و اختلاف ایجاد کنند، لذا ما در بسیج عشایر تلاش می‌کنیم با تعریف این رویکرد و با استفاده از ظرفیت سرن و بزرگان و معتمدان عشایر در سطوح مختلف و با ایجاد تعامل و ارتباط مستمر نسبت به تقویت بیش از پیش هم‌گرایی و همسویی آنها با نظام گام برداریم، ان‌شاءالله.

هم اکنون چه برنامه‌هایی در کنگره شهدای عشایر در حال برگزاری است؟

کنگره شهدای شایر به مدت سه روز در استان چهارمحال ۱۴۰۱ برگزار می‌شود. ما روز اول، یعنی ۲۹خرداد را با عنوان «شب شعر شهدای ایل» نامگذاری و برنامه‌ریزی کردیم. اعتقاد داریم یکی از ظرفیت‌های جامعه عشایر، استعداد شعرگویی است که عمدتاً در همه اقوام و ایلات عشایر وجود دارد و ما در تلاش هستیم این ظرفیت را احصا و تقویت کنیم و بتوانیم از ظرفیت‌شان در جامعه عشایری استفاده کنیم. برای این برنامه بیش از این به استان‌های عشایر نشین فراخوان زدیم و تعداد زیادی از شعرا از این برنامه استقبال کردند و ما در تلاش هستیم این ظرفیت را گسترده‌تر کنیم. تعدادی به عنوان منتخب برگزیده و در برنامه شرکت داده شدند. دومین روز کنگره مختص برگزاری یادواره شهدای مدافع حرم عشایر است که با حضور خانواده‌های محترم شهدای مدافع برگزار می‌شود و در نهایت آخرین روز از این کنگره با حضور مسئولان لشکری و کشوری و با حضور خانواده‌های معظم شهدا و تعدادی از سرن ایلات و عشایر با میزبانی استان چهارمحال و بختیاری برگزار خواهد شد. بیش از هزار و ۵۰۰ نفر از عشایر سراسر استان را نظیر اصفهان، خوزستان و کهگیلویه و بویراحمد در این مراسم حضور خواهند داشت و در برنامه شرکت می‌کنند.

شهید حسین فرصت به عنوان شهید شاخص جامعه عشایری کشور در سال ۱۴۰۱ انتخاب شد، فلسفه این انتخاب چه بود؟

شهید فرصت، فرزند عشایر و از دل خاندان بزرگ ایلات خمسه ایل بهارلو پرورش یافت. خانواده ایشان همچنان عرق شایری دارند. ایشان معلم بود، اما جایگاه آموزش را ترک کرد و وارد سپاه و با اصزار راهی خطوط مقدم شد و در طول حضورش مجاهدت‌ها و حماسه‌آفرینی‌های زیادی را از خود نشان داد. ایشان در عملیات رمضان با یک قبضه خمپاره ۱۲۰ پانک نیروهای عراقی را خنثی می‌کند و آنها را فراری می‌دهد و حسین عملیات کمین، نیروهای عراقی را در هم می‌شکند و خودش نیز به شدت مجروح می‌شود.

شهید فرصت با توجه به رشادت‌هایی که در عملیات رمضان از خودش نشان داد، مورد توجه فرماندهان قرار گرفت و به عنوان مسئول ارزیابی سپاه منطقه ۹ کشور انتخاب شد پس از مدتی از طرف مرکز فرماندهی سپاه پاسداران حکم است، مسئولی برایش صادر می‌شود، ولی ایشان حکم مسئولیت در مرکز فرماندهی سپاه پاسداران را نمی‌پذیرد و درخواست اعزام به جبهه را می‌دهد. نهایتاً سردار شهید حسین فرصت در عملیات والفجر ۳ از نبردی سخت و نفسگیر در محاصره دشمن، در تاریخ پنجم مرداد ماه سال ۱۳۶۲ به درجه رفیع شهادت نائل می‌شود. شهید فرصت انسانی خوش‌اخلاق و مردم‌دار بود که بعد از تحقیق و مطالعه زندگی و مجاهدت‌های ایشان در دوران دفاع مقدس، به عنوان شهید شاخص جامعه عشایری کشور معرفی شد.

و نکته یا پاتی یا پاتی؟

ما در سازمان بسیج عشایری در تلاش هستیم بتوانیم از ظرفیت پیش آمده یعنی کنگره ۱۱هزار شهید عشایر کشور برای خود عشایر استفاده کنیم. این شهان حکم مسئولیت برای هویت‌دهی به جامعه عشایر کشور است. ما ظرفیت‌های عشایر را باید تبیین کنیم و به مسئولان عزیز یادآور شویم که عشایر عزیز ما همواره مورد تأکید امامین انقلاب بوده‌اند. بنا بر فرمایش حضرت امام(ره): «مسئولان مملکتی در کنار همه مسئولیت‌هایی که بر عهده دارند، به مشکلات عشایر هم رسیدگی کنند» و همین‌طور حضرت آقا طی صحبت‌های شان فرمودند: «عشایر از وفادارترین افراد به نظام جمهوری اسلامی هستند، ان‌شاءالله مسئولان عزیز بتوانند مشکلات عشایر را بزدانند» و در جایی هم فرمودند: «مسئولان موظف هستند به امور عشایر برسند و مشکلات احتمالی آنها را برطرف کنند.»